

رسیدن به هر هدفی دور از دسترس نیست

گفت‌وگو با احمد حسین‌زاده

گفت‌وگو: جمشید رضانی



قهرمانی آموزشگاه‌های کشور، از جمله فعالیت‌هایی است که این معلم ورزش در طول خدمتش عهده‌دار بوده است. برای آشنایی بیشتر مخاطبان ما، خودتان را معرفی کنید.

دو نفر پیچ کنان از فردی که مشغول نماز خواندن بود، تعریف و تمجید می‌کردند و با آب و تاب از خوبی‌ها و سجایای اخلاقی و کارهای خیرش سخن می‌گفتند. آن فرد در حال عبادت، صحبت‌ها را هم می‌شنید، طاقت نیاورد و با اشاره دست نشان داد که دو بار هم به مکه مشرف شده است و به نماز خواندن ادامه داد! امیدوارم این حکایت شامل حال ما نشود.

با سلام و ادای احترام به معلمان و همکاران محترم و زحمت‌کش ورزش و تربیت‌بدنی، مخاطبان گرامی مجله رشد آموزش تربیت‌بدنی، جناب‌عالی و دست‌اندرکاران مجله، باید صادقانه عرض کنم آن‌چه در طول سی سال خدمت، هیچ‌گاه فراموش نشد و متوقف نماند، ارتباط نزدیک با محیط دوست‌داشتنی مدرسه و دانش‌آموزان بود. تلاش برای یادگیری، دانش‌افزایی و ارتقاء و توسعه مهارت‌های پایان‌ناپذیر حرفه‌ای برایم در اولویت قرار داشت. چون هر اندازه وسعت و دامنه اطلاعات مان بیشتر باشد، توانایی ما برای برداشت از محیط بیشتر می‌شود و آن‌چه که من از محیط مدرسه و دانش‌آموزان فرا گرفته‌ام در هیچ محیط دیگری نیاموخته‌ام و به همین سبب خود را مدیون الطاف الهی می‌دانم.

این بار به سراغ یکی از آفتاب سوخته‌ها و خاک خورده‌های حیاط مدرسه رفتیم. کسی که زمین ورزش، خانه وی و دانش‌آموزان مدرسه، اعضای خانواده‌اش بودند.

دانش‌آموختگان دوره‌های اول و دوم مرکز تربیت‌معلم شهید چمران تهران، یعنی ورودی‌های سال‌های ۶۰ و ۶۱ او را می‌شناسند.

احمد حسین‌زاده دبیر تربیت‌بدنی و معلم ورزشی که سال‌هاست فعالیت مطبوعاتی دارد او یک هنرمند است و هنرش را هم صرف ورزش و تربیت‌بدنی کرده است وی هرگز از این وادی دور نبوده است. حسین‌زاده پس از سی سال فعالیت مستمر در ورزش آموزشگاه‌ها، اول مهر امسال بازنشسته شد. احمد حسین‌زاده از اوایل سال ۶۱ با مجله **ورزش و ارزش** همکاری خود را آغاز کرد. مدتی کارشناس انتشارات و زمانی مدیر فنی مجله و چند سالی هم کارشناس مسئول هنرهای تجسمی دفتر تکنولوژی آموزشی بود. دانش‌آموخته کارشناسی تربیت‌بدنی و کارشناس فنی نقاشی از دانشگاه هنر تهران، از نفرات برتر و برگزیده اولین دوره مسابقات علمی، فرهنگی، ورزشی معلمان کشور و نفر اول مسابقه هنر و ورزش کمیته ملی المپیک در رشته نقش برجسته و حجم، نفر اول مسابقات آمادگی جسمانی و شطرنج کارکنان حوزه ستادی وزارت آموزش و پرورش و ... است. مدیریت اجرایی برگزاری مسابقات



در کوتاه مدت می‌توان با برگزاری دوره‌های ضمن خدمت و دانش‌افزایی برای نیروهای جوان و با انگیزه، به آینده امیدوارتر شد

جایگاه تربیت‌بدنی در مدارس کشور را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

اجازه بدهید با مقدمه‌ای کوتاه شروع کنم. همکاران با سابقه و پیش‌کسوت به خوبی به یاد دارند که در سال‌های اول پس از پیروزی انقلاب و شروع جنگ تحمیلی و آغاز دفاع مقدس با توجه به جو حاکم بر جامعه که مثلاً فوتبال را عامل تخدیر و استعمار می‌دانستند، ورزش از جایگاه مناسبی برخوردار نبود. مسئولین و برنامه‌ریزان ورزش در آن برهه سعی کردند با ارتباط و دیدار با مراجع عظام و مسئولین نظام و بر پایی همایش‌ها و هم‌چنین فعالیت گسترده در عرصه مطبوعات و رسانه‌ها، زمینه فرهنگی مناسبی برای فعالیت‌های ورزشی ایجاد کنند. چاپ مجموعه کتاب‌های نیرو و نشاط، کتاب‌های مبانی تربیت‌بدنی در اسلام و درج دیدگاه‌های علمای اسلام در این مجموعه‌ها و گردآوری و چاپ احادیث و آیات قرآن که به ضرورت پرداختن به فعالیت‌های ورزشی اشاره داشتند، در این راستا بود.

تربیت‌بدنی در مدارس چگونه به جایگاه حقیقی خودش خواهد رسید؟

اگر ترتیبی اتخاذ شود که نحوه استخدام در مدارس به ویژه در دوره ابتدایی دارای چنان جاذبه‌ای باشد که پذیرای متخصصان تحصیل کرده و متعهد شود، با توجه به توانایی‌ها و استعداد‌های نهفته در فرزندان این مرز و بوم، رسیدن به هر هدفی دور از دسترس نیست.

در کوتاه مدت می‌توان با برگزاری دوره‌های ضمن خدمت و دانش‌افزایی برای نیروهای جوان و با انگیزه، به آینده امیدوارتر شد. علاوه بر این، با هماهنگی لازم با سایر نهادهای متولی ورزش و جلوگیری از اقدامات موازی، جایگاه ورزش را تبیین کرد تا برای نیل به اهداف بزرگ‌تر تلاش و جدیت بیش‌تری صورت بگیرد.

نگاه خانواده‌ها به ورزش و درس تربیت‌بدنی در مدارس چیست و آن را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

با گسترش وسایل ارتباط جمعی به ویژه رسانه‌های شنیداری دیداری و اشاعه ارزش‌های ورزش و تربیت‌بدنی و نقش آن در سلامتی و شادابی، اکثر خانواده‌ها به نقش و ارزش ورزش پی‌برده‌اند و به آن اهمیت می‌دهند.

اکنون می‌توان با فرهنگ‌سازی مناسب و با گسترش فعالیت‌های انجمن اولیا و مربیان در مدارس، از مشارکت آن‌ها در جهت رشد و پویایی ورزش مدد گرفت.

یکی از طرح‌های خوب در این زمینه، در اختیار قرار دادن فضاهای ورزشی موجود در مدارس به خانواده‌هاست. در این طرح، آن‌ها با فرزندان‌شان در ایام تابستان در مدرسه ورزش می‌کنند و با

این تلاش‌ها در زمانی انجام می‌گرفت که پوشیدن لباس ورزشی معلمان ورزش، در حیاط مدرسه کاری زشت به حساب می‌آمد، به ورزش قهرمانی توجهی نمی‌شد و ورزش آموزشگاه‌ها جایگاه قانونی مناسبی نداشت و امور ورزش به صورت رفاقتی انجام می‌شد.

حذف معاونت ورزش، کمبود نیروی متخصص و اعمال نظر افراد غیر متخصص، کمبود بودجه ورزشی، حذف معلم ورزش دوره ابتدایی و... همه دست به دست هم داده بود تا ورزش آموزشگاه‌ها به رغم وعده‌های امیدوار کننده مسئولین، ره به جایی نبرد. امروز اما بخشی از مشکلات هنوز وجود دارد، اگرچه بسیاری از مسائل هم حل شده است و امیدواری روبه‌فزونی دارد. امروز نپوشیدن لباس ورزشی در زمین و کلاس ورزش خلاف مقررات است. برای دوره ابتدایی معلم ورزش استخدام شده، امکانات ورزشی تا حدی افزایش یافته و قوانینی برای بهبود فضاهای ورزشی در ساخت مدارس تازه تاسیس تدوین شده است، اما هنوز تا رسیدن به جایگاه ایده‌آل فاصله زیادی داریم.

اگر تربیتی اتخاذ شود که نحوه استفاده در مدارس به ویژه در دوره ابتدایی دارای چنان جاذبه‌ای باشد که پذیرای متخصصان تحصیل کرده و متعهد شود، با توجه به توانایی‌ها و استعدادها نهفته در فرزندان این مرز و بوم، رسیدن به هر هدفی دور از دسترس نیست



آنچه که من از محیط مدرسه و دانش‌آموزان فرا گرفته‌ام در هیچ محیط دیگر نیاموخته‌ام

بسیاری از دانش‌آموزان پس از فراغت از تحصیل، در ادامه روند زندگی اغلب دروسی را که در دوران تحصیل فرا گرفته‌اند به بونه فراموشی می‌سپارند. انتظاری که از آموزش و پرورش و خروجی آن می‌رود توجه به بخش پرورش در کنار آموزش است. هر فرد باید دارای شناخت حداقلی از وضعیت روحی، روانی و جسمانی خود باشد و راه‌های غلبه بر ناتوانی‌های خود را بداند. داشتن بدنی سالم برای تداوم زندگی، پرداختن به فعالیت‌های ورزشی و هنری با توجه به کشف و شکوفایی آن‌ها در دوران تحصیل، برقراری ارتباط مناسب کلامی و نگارشی و ... از جمله مواردی است که متأسفانه اغلب دانش‌آموختگان در این زمینه‌ها یا در بخشی از آن، مشکل دارند، زیرا در دوران تحصیل به درس‌هایی مثل هنر، ورزش، نگارش و ادبیات فارسی کم‌توجهی می‌شود. ساعات پرورشی با تمام توجهات ظاهری به آن، شاید به دلیل ضعف در سیستم نظارت و ارزشیابی راه به جایی نبرده‌اند.

برخی از مشکلات به نهادهای تصمیم‌گیری خارج از حوزه آموزش و پرورش بر می‌گردد، لذا برای رفع آن‌ها نیازمند تغییر نگرش در کل جامعه هستیم که این نهضتی فرهنگی و نیازمند زمان، اما ضروری و پر اهمیت است.

لمس کردن مشکلات از نزدیک، در رفع آن مشارکت می‌کنند. (این طرح با مشارکت شهرداری‌ها در بعضی از نواحی مشهد برگزار شد و نتایج مثبتی داشت).

جایگاه ابتکارات معلم در اجرای درس تربیت‌بدنی چگونه می‌بینید؟ آیا معلم ورزش باید آزاد باشد و خودش برای درس برنامه‌ریزی کند؟

اگر اهداف تدریس از قبل مشخص شده باشد و ارزشیابی در پایان مراحل گوناگون برنامه صورت گیرد، نه چگونگی اجرای آن و معلم آگاه و دارای تخصص باشد، ابتکارات او در اجرای برنامه‌ها نقش اساسی دارد در امور فقهی شما یا مقلد هستید یا خبره و مجتهد. معلم باید تلاش و همت نماید تا در حیطه کار خود مجتهد شود و تا زمانی که مجتهد نشده باید مقلد باشد.

نظرتان در مورد مدون شدن درس تربیت‌بدنی چیست؟ آیا کتاب درسی برای معلم و دانش‌آموز لازم است؟

تا جایی که به خاطر دارم در دهه هفتاد برای رسیدن به این جایگاه تلاش‌هایی صورت گرفت و از برخی کشورهای شرق آسیا که در این زمینه پیش‌گام بودند مجموعه کتاب‌های درسی ورزش، گردآوری شد و مورد بررسی قرار گرفت، اما برای تدوین و اجرایی کردن آن بستر و زیرساخت‌های مناسب موجود نبود و هنوز هم نیست. در همان زمان برای نظم دادن به ساعات ورزش اقداماتی شده از جمله تهیه معیاری استاندارد و ملی برای دانش‌آموزان مقاطع مختلف که با تغییراتی اندک هنوز در مدارس استفاده و اجرا می‌شود.

جای امیدواری است که با پی‌گیری تلاش‌های انجام شده در گذشته، شاهد تدوین کتاب ورزش برای دانش‌آموزان باشیم.

اگر انتقاد یا پیشنهادی دارید بیان نمایید.

با جمعی از همکاران کارشناس ارشد تربیت‌بدنی برای راه‌اندازی کلینک ورزش‌های اصلاحی با تعیین وقت قبلی به دیدار ریاست محترم آموزش و پرورش رفتیم. ایشان حدود دو ساعت با حوصله و دقت به حرف‌های ما گوش داد و در پایان با هیجان گفت: در طول دوران خدمت برای اولین بار است که می‌بینم همکاران ورزشی بحث علمی می‌کنند و پی‌گیر امری حیاتی و مهم هستند و در پایان امر کردند مساعدت لازم انجام پذیرد. این نگرش در حال تسری و اشاعه است و امیدوارم جبران‌کننده فقر حرکتی و تامین‌کننده آینده سلامت تن و روان نسل آتی‌مان بشود.

پی‌نوشت

۱. تلاش‌های بزرگوارانی چون آقایان: درگاهی، سجادی، رضوی، گایینی، خاکی زنده یاد همواره معلم محمد شاه‌حسینی و ... قابل ستایش و تقدیر است.
۲. در زمان مسئولیت آقای اعلمی در استان خراسان رضوی
۳. پایان‌نامه دکترای آقای جواد آزمون

نگاه دانش‌آموزان به درس ورزش چگونه است؟ آیا می‌توان این نگاه را متحول کرد؟

تحقیقی جهانی، با ارائه پرسشنامه‌هایی با سؤالات یکسان از دانش‌آموزان گروه‌های سنی مختلف انجام گرفته، نتایج به دست آمده از این تحقیق - به رغم فرهنگ و اوضاع اقتصادی متفاوت، مشابه و تقریباً یکنواخت بود. آن‌ها عاشق فعالیت‌های ورزشی هستند و با انگیزه‌ای بالا و علاقه‌ای وافر در ساعات ورزش حضور دارند، احترام و جهت دادن به علاقه آن‌ها، برنامه‌ریزی و سامان‌دهی برای درس ورزش و توجه لازم به معلمان از جمله مهم‌ترین اقدامات در این زمینه است.

در اجرای برنامه‌های درس تربیت‌بدنی با چه چالش‌ها و موانعی روبه‌رو بوده‌اید و چگونه می‌شود بر آن‌ها غلبه کرد؟